

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Denarstven zavod velike važnosti tudi Slovincem.

Žalibog je sedajni čas resnično, da človek skoraj nikder več ne velja, kakor v denarjih plača. Denar je svetu vladar. Brez gmotnih sredstev, brez denarskih sil je vsak narod, vsaka stranka slaba in zaničevana. To je ravno premnogo krivo, da 20 let nismo mogli nemškega liberalizma otresti, kajti njemu robovali so skoraj vsi denarstveni zavodi, hranilnice, posojilnice, banke itd. Vlada sama je le pri njih jemala denarjev v zajem in pri raznih volitvah smo upliv denarja v liberalnih rokah dovolj čutili. Dva pridna ministra, grof Belkredi in grof Hohenwart, sta deloma denarstvenim silam nasprotnikov podlegla. Da se to tretjič ne prigodi, skrbel je minister grof Taaffe še o pravem času. Dovolil je osnovanje novega denarstvenega zavoda. In ta zavod je deželjska banka, nemški: Länderbank. Denar je večjidel iz Francoskega. Predsednik je od cesarja imenovani slovanski, poljski grof Vodžički; v upravnem svetu sedijo večjidel konservativci na glasu: knez Thurn-Taxis starši, naš baron Goedel, baron Ringhofer, baron Gudenau, grof Potocki, grof Beauvoir, markež Harkourt, Bontoux, bivši ravnatelj južne železnice, baron Burgoing in vitez plem. Skene. Tej „Länderbank“ pridružile so se, uvidevši njeno važnost, še druge denarstvene sile: Bodenercredit-Anstalt, Bankverein, berlinska „Deutsche Bank“ in francoska „Union generale“. Tolika denarstvena moč je sedanjemu ministerstvu na razpolaganje! Ni mu potreba, kakor prejšnjim ministerstvom, uklanjati se liberalno-judovskim denarstvenim zavodom judov Rothschildov itd.

Najprvo je se upliv „Länderbanke“ prikazal, ko je minister dr. Dunajevski prisiljen bil, 50 milijonov v zajem vzeti, da pokrije dolgove, katere je njegov liberalni prednik naredil. Liberalni in židovski zavodi so roke globoko v žepe tiščali in dejali, da nič ne posodijo. Na to je minister „Länderbanki“ namignil, naj ona posodi.

No in sedaj so bili vsi liberalni in židovski mogotci kar po konci, ter na vso silo ponujali denarjev. Nasledek temu je bil, da je minister za vsako na 100 gl. glaseče se državno dolžno pismo dobil 93 gl., med tem, ko liberalni ministri niso nikoli več ko 63 gl. iztrgali, t. j. s pomočjo „Länderbanke“ je minister Dunajevski državi pridobil 15 milijonov goldinarjev, ki bi sicer bili zginoli v žepih in kasah judovskih in liberalnih denarstvenih mogotcev. Tudi bi se ti gospodje res do konca kujali, nič denarja dali, ali proti velikej zgubi države posodili, in ministerstvo Taaffejevo bi bilo pokopano in zopet nemško-liberalno na njegove mesto pozvano. „Länderbank“ je to zabranila.

Kakor novine poročajo, razteza Länderbank vedno dalje svoj delokrog. Ona stavi veliko železnico iz Budimpešta v Belgrad, vse železnice v Srbiji, bržčas tudi transversalno na Moravskem, kedaj dolensko na Kranjskem, bosensko-dalmatinsko itd. V to svrhu potrebuje mnogo železja. No, in da si ga sama prireja, pokupila je skoraj vse štajerske in koroške fužine in železarijska podjetja. Njena last so uže: Hüttenberška na Koroškem, Gradec-Köflaška, Kindberška (30.000 orolov je samo gozda), Marija-Celjska, Innerberška, štiriska Eisenindustrie-zadruga, Leobenska zadruga, vitez Fridaujeva železarija in sedaj se pogaja z Ivniško. Dosedanji podjetniki, večjidel zagrizeni liberalci, so na akcije najemali mnogo denarjev, nekaj časa na nos na vrat veliko železa prirejali pa kupcev niso imeli. V kratkem so bili prisiljeni delavce odpuščati, fužine zapirati in delničarji so se za denarje lahko obrisali. Več ali manje prišla so vsa podjetja na nič, na veliko škodo vsej deželi zlasti tudi kmetskim ljudem, ki niso mogli več tje toliko zrnja, živine in vina prodavati, kakor poprej. To bo sedaj drugače. Vse se ukrene na boljše. Länderbanka bo sama največ železa potrebovala in sploh le toliko delati dala, kolikor bo treba. Tako bodo fužine zmiraj redno delale naprej. Nove življenje zadobijo kraji s fužinami in rudami. To bode močno uplivalo na povzdigo

blagostanja, ki je sedaj skoraj uničeno. Ali to še ni vse. Reč je tudi politične važnosti.

Pri zadnjih volitvah za deželni zbor štajerski zmagali so nemško-liberalni kandidatje: Karneri, Hakelberg, Lohninger, Pauer z neznatno večino 2—5 glasov. Sedaj še teh ne dobijo več, kajti Länderbank razpolaga zaradi svojih posestev, če se zelo ne motimo, najmenje z 8.—10. glasi. Ako še pomislimo, kako tolik zavod na vse strani upliva, ker ima mnogo zvez z železnicami, z liferanti, s posestniki premogovih jam itd. smemo reči, da pri bližnjih volitvah v deželnem zboru štajerskem pomaga Länderbank slovenskim in nemško-konservativnim poslancem do večine, na Koroškem večim našim kandidatom do zmage, pri volitvah v državni zbor pa do izbacnjenja sedanjih mnogeletnih nemško-liberalnih kričačev! Res velikanski prevrat na bolje navezan je na srečno delovanje novega denarstvenega zavoda Länderbank. Slovenske liste prijazno opozorujemo na to velevažno reč! Naši podatki so iz dovolj zanesljivih virov.

Gospodarske stvari.

Premiranje in dirka v Žavci.

Naj ti, dragi „Slovenski Gospodar“, konjsko premiranje 3. t. m. in konjsko dirko 4. t. m. v Žavci malo popišem. Naš trg Žavec je bil dne 3. in 4. septembra t. l. z zastavami in venci okinčan ter so bili tudi slavoloki postavljeni. V soboto 3. t. m. je bilo premiranje konj in se je Savinječanom moglo ponosno sree veselja smejati, ko je bilo videti, da imamo tako lepe konje v našej krasnej okolici.

Prignali so 127, ne računjeno sesna žrebeta, in sicer 4 polnoletne žrebce, 7 žrebcev žrebet, 36 plemenskih kobil z žrebeti, 30 3-, 4- in 5letnih kobil, 21 2letnih in 29 1letnih žrebic; prišlo bi bilo še več konj, ali ravno Trnovčani, kateri imajo kaj lepe konje, niso smeli k premiranju prignati, ker je neki konj od tam bil kot smrkav spoznan.

Darila so prejeli za kobile: Anton Pikel v Gomilskem, 50 gl., Jurij Mravljak v Čretah, 40 gl., Jože Govek v Kokarji, 30 gl., Jurij Cukala v Gomilskem, 20 gl., Franc Dimec v Melogi, 20 gl., Jože Čepļak v Gornjemgradu, 20 gl., Valentin Metličar v Št. Vidu, 20 gl., Jože Zahonik v Bočni, 20 gl., Matija Vogl 20 gl., Jaka Rapot z Št. Jurja, Jaka Breznik 15 gl., Holobar Anton z Vrbnja, 15 gl. Za žrebeta: Martin Mirnik v Lopati, 15 gl., Janez Gomilšek v Kokarji, 20 gl., Mat. Ocvirk v št. Petru, 20 gl., Jože Pešec v Arjvesi, 15 gl., Jože Belaj v Rakitovci, 15 gl., Valentin Metličar v št. Vidu, 10 gl., Jože Cizer na Vranskem, 10 gl., M. Mirnik v Zapotah, 10 gl., in Jože Hajnžič v Rečici, 10 gl.

Dalje so dobili gospodje: stotnik Karol Haupt v Strausseneggu, Oskar baron Wahrsberg z Pake, srebrne državne svetinje, Karol Haupt bronasto državno svetinjo, grof Kurt Spiegel in zopet Karol Haupt diplome. Tudi g. Štancer v Konjicah je prejel priznalno diplomu od konjejskega društva.

Med tem, ko so gospodje odborniki se zarad premij pomenkovali, je deželni živinozdravnik g. Klingan prav dobro govoril o konjerejstvu ter dobre in slabe strani savinjske konjereje omenil in obljubil posebno zarad dednih boleznij v „Pferdezüchter“ pisati, iz katerega se bode prisilo, da tudi „Gospodar“ posneme. (Prav radi. Ured.)

G. E. Širca iz Griž je govor kmetom slovenski raztolmačil, kar so kmetje jako pazno poslušali, tudi je kmetom branje „Slovenskega Gospodarja“ priporočal. (Lepa hvala. Ured.) Premi-rane konje so Žavske gospe z lepimi venci okinčale.

V nedeljo 4. t. m. popoldne bila je dirka. Ljudstva je prišlo nad 3000, gospodje iz Celja, plemstvo in druga gospoda iz okolice. Voz za vozom se je pripeljal. Sedeži na odrih, katerih je bilo 200, so se hitro razprodali, in mogoče bi bilo, še dvakrat toliko sedežev spečati.

Dirkina pot na krasnem prostoru bila je vsa v zastavah. Izvrstna godba Šmarijska je pa igrala.

Okolo tretje ure pozvoni in dirka se začne. Vozov je bilo v vseh 3 dirkah 17. 1. dirka, enkrat okrog = 1 kilometer. 1. darilo dobi Anton Pajek z Konjic, 5 zlatov, predirja v 2 minutah 20 sekundah, 2. darilo dobi Urša Taučer z Rečice, 3 zlate, predirja v 2 minutah 34 sekundah, 3. darilo dobi Franc Cukala v Gomilskem, 2 zlata, predirja v 2 minutah 37 sekundah.

2. dirka, dvakrat okrog = 2 kilometra. 1. darilo g. Premozer iz Šmarijete, 8 zlatov, predirja v 4 minutah 30 sekundah, 2. darilo g. E. Širca v Žavci, 3 zlate, predirja v 4 minutah 36 sekundah, 3. darilo g. Stiglic z Letuša, 2 zlata, predirja v 4 minutah 59 sekundah.

3. dirka, dvakrat okrog = 2 kilometra. 1. darilo g. Jakob Janič v Žavci, 40 gl., predirja v 4 minutah 16 sekundah, 2. darilo g. Zima z Celja, 30 gl., predirja v 4 minutah 24 sekundah, 3. darilo g. Anton Mastnjak z Ljubečne, 20 gl., predirja v 4 minutah 38 sekundah, 4. darilo g. Albert Waland iz Konjice, 15 gl., ter predirja v 4 minutah 40 sekundah, 5. darilo g. E. Širca iz Žavca, 1 zlat, predirja v 4 minutah 40 sekundah. Zadnja dva sta srečkala med seboj.

Po dirki je bilo srečkanje in so naslednje številke bile vzdignene: 2390, 3567, 1767, 1296, 1182, 3008, 2249, 3166, 2491, 3768, 2065, 1582, 2257, 1562, 3262, 544. Za nektere dobitke se še nihče ni oglasil; ako se v 8 dneh nobeden ne oglasi, bodo se dobitke v prid društvu na dražbi prodavale.

Po srečkanji nagovori zbrano ljudstvo gosp. Hausenbihl, ter povabi na drugo leto k jedneke veselici. Za njim poprime knez Lavoslav Salm besedo, ter izreče javno priznanje in zahvalo g. stotniku Hauptu, ki je največ pripomogel, da se je premiranje konj vršilo, zlasti pa prva konjska dirka v Savinjskeji dolini priredila. Na te besede zagromi tisočero „živio“-klicanje. G. Haupt, zahvalivši se, odzdravi vrlim Žavčanom, naj jih Bog živi, in zopet zadoni tisočero: „živio“!

Ta dva dneva sta „narodnemu trgu“ Žavskemu v čast, kajti storilo se je veliko, da je bilo vse tako redno in okinčano; vsak je bil s tem prvim vspehom vrlo zadovoljen in vesel.

Naj še tudi dopisnik „Živio“ napiše predsedniku štajerskega konjerejskega društva, gosp. Hauptu, kateremu se imamo zahvaliti, da smo ta dva lepa dneva v Žavci imeli, in o katerih upamo, da se vsako leto povrnejo. Naj se tukaj zahvalim lepim Žavčankam, ki so nas pri dekoriranji podpirale in tako lepe vence vile; naj se zahvalim posestnikom travnikov, kder je bila dirka, da so tiste v ta lepi namen dali. Gostilne v Žavci so bile vse prepodne in pri g. Hausenbiberljerji se je veselo rajalo.

K premiranju v Ormoži prignali so dovolj lepih konj 150, namreč: 14 žrebcev, 37 kobil z žrebeti, 22 mladih kobil, 10 dveletnih žrebic in 30 enoletnih žrebic. Razdelilo se je 15 premij v znesku 345 gl.

Trtne uši v Frauheimu ni, hvala Bogu. Dotična komisija se je prepričala, da je sumljiva žival bila le listna uš. Ravnatelj g. Goethe na mariborskeji vinorejskeji šoli objavil je novo, vinogradarjem zanimivo knjigo: Weinbau-Statistik des Herzogthums Steiermark. Založnik je Leykam-Josefsthäl v Gradci. Prilično več.

Dopisi.

Iz Dobrne. (Sklep šolskemu letu) bil je dne 30. avgusta. O določeneji uri smo se zbrali v cerkvi, iz katere se je po sv. meši mladež podala v izbo drugega razreda, kamor je prišlo še tudi več šolskih prijateljev. Ko je skušnja, ki se je tukaj vršila, bila končana, so se iz „rudeče knjige“ prebrala imena odličnih učencev. Pohvale se več ali manje veseli vsakdo, zakaj bi jo kratili otroku, kedar jo zasluži. No, še menda bolje, kakor to, je vsaj nekatere šolce mikalo oblačilo po glasoviru razloženo. Topliško vodstvo je bilo namreč dne 7. avg. priredilo tombolo v korist ubogim učencem. Pri tej priložnosti skupili so 125 fl. Za ta denar so priskrbeli primerno število suknjic, hlačic, jop in janjčic pak obutala; vrh tega je županova gospa za isti namen poslala čez 20 raznih predmetov. To se je danes sporazdelilo med učence siromake. V imenu obdarovancev se je

gosp. nadučitelj zahvalil dobrotnikom, a veleč. g. župnik in podnačelnik krajnošolskemu svetu je v ogovoru omenil, naj bi učenci svojo hvaležnost razodevali s tem, da bodo na tenko spolnovali dolžnosti, ki jih za Bogom vežejo z roditelji in učitelji ter vsplah s vsakim človekom. Z nekterimi pesnicami in z molitvo smo sklenili šolsko leto. Pristavek. Opustivši cenjena imena drugih podpornikov omenimo še le, da je vdova viteza Heider zopet o zadnji zimi oblekla več revnih šolcev in podarila 50 fl. za kupovanje kruha, papirja in ostalih drobnostij. V prid ubožnejšej deci v občē so pa za 21. avg. blagosrčne gospe omislile večerno veselico s petjem in godbo. Tem načinom zbrale so 51 fl., nek topličar jim je pozneje navrgel še petak. Vsoto 56 fl. izročile so občinskemu uradu za dotično razpolaganje.

Od sv. Janža na Dravskem polji. (Veterani). Preteklo nedeljo 22. avgusta bila je tukaj redka svečanost. Farni vojaški veterani, ki so bili v bitkah pri Solferini, Magenti in Kustoci, nekteri tudi pri Kraljevem gradci, slednjiji v Bosni in pri naskoku v Sarajevu, vkup 120 mož, obhajali so zahvalnico za srečno vrnitev v predrago domovino. Kratko popred izrekli so č. g. župniku srčno željo, da se zahvalnica veličastno obhaja v nedeljo po rojstnem godu svetlega cesarja, ker pa priprava ni bila gotova, se je svečanost odložila na II. nedeljo po godu. Najeta bila je v ta namen Slivnička dobro sloveča godba in dekleta so cerkev krog vrat z venci prepregle. Dne 22. avgusta ob 9. uri zberejo se vojaki $\frac{1}{4}$ ure više cerkve, velikanska cesarska zastava od njih darovana vibra v roki deželškega brambovca, nedolžno oblečene deklice prineso lep venec na svilnati vajšnici in ž njim vojaško zastavo venčajo, ob enem možarji začnejo pokati pred cerkvo, da se cerkvene šipe tresejo, godba pa tako izvrstno svira, da 60letni veterani ko mladi fantje čvrsto in poredno v cerkev korakajo; ta je dostojno okinčana in ima 2 stranska ponovljena altarja, križni altar, podoba je v Grödnu na Tirolskem umetno bila izrezana, drugi altar ima umetno slikano podobo Marije Lavretanske, darovano od nekdanjih Mariborskih Uršularic. V cerkvi od velikega altarja do vrat stali so veterani v lepem redu, zraven njih množina drugih ljudi vseh skup zanesljivo 3000. Ob $\frac{1}{2}$ 10. se božja služba začne in č. g. župnik prižnico nastopijo. V govoru omenilo se je kako sv. križ v juternih deželah čez sovražno moč zmaguje s pomočjo vernih junakov in ta zaslužek se domačim vojakom danes hvaležno priznava. Omenilo se je, da doma ni sovražnika, doma tedaj vojske ni treba, naj možje in fantje med seboj v miru živijo, treznost in mirnost zamorete njih zdravje in dušno moč krepiti in župniji dobro ime ohraniti. Po sv. meši zapela se je zahvalna pesem „Te Deum“ za svetlega cesarja. Govor č. g. župnika je vojakom in nevojakom v srca segel, ker po večernicah so vsi po krčmah si na dobro zdravje

in bratovsko ljubezen napivali, povsod se je le slišalo bodimo si dobri, drugo leto hočemo zopet veselo zahvalnico imeti in Bog ohrani nam svetlega cesarja!

Trnovski.

Iz Središča. (Modrinjakova svečanost.)

Kakor se je že zadnjič naznanilo, se bode v nedeljo 25. septembra v Središči obhajala svečanost narodnega pesnika Štefana Modrinjaka. Priredi jo društvo „Sloga“ v zvezi s središkimi narodnjaki. Pa kakor uže vsako narodno podvzetje, tako je našla i naša svečanost med Slovenci svoje nasprotnike. Ugovarjajo nam, da je letos uže prekasno, ter bi nam lahko vreme nagajalo; da je prekratek čas za priprave; da ne bode navzočih dijakov. Labko nam je te ugovore zavrnoti. To so jalovi izgovori, še dijaki bodo uže dostojno zastopani po vseučilišnikih. Vsakako pa je treba, da se letos obhaja v ptujskem okraji svečanost, ki bi jačila narodno zavest, ter dokazala, da nas rogoviljenje naših nasprotnikov nikakor ni vgnalo v kozji rog. Svečanost pa se tudi zavoljo tega ne more na prihodnje leto preložiti, ker se namerava tedaj prirediti v Ptuji tabor, kterege so letos prepovedali; tabor dostojno podpirati denarstveno, kakor tudi z obilnim obiskom, bode naša dolžnost, katero storiti bi nam bilo prav težko, če bi nam drugo leto še Modrinjakova svečanost stroškov delala. Ob enem prijavimo, da bodo se životopis in izbrane pesni Modrinjakove delile pri tej svečanosti. Table d'hôte bo de z vinom i kruhom vred po 1 gl. 50 kr. Odbor v enem prošnjo vloži do ravnateljstva južne železnice, da naj zniža voznino i da da naj ponočni vlak, gredoč iz Magjarske proti Trstu i Beču, v Središči postoji. Upamo toraj, da nas bodo slovenski rodoljubi ta dan v prav obilnem številu počastili.

Iz Brašlovca. (Pletenje jerbasov — gospoda — letina.) Blagi gosp. baron Hakelberg, državni poslanec, je misel sprožil, naj bi se tukajšnje občine Brašlovce, Polzela, Sv. Peter, Griže in Sv. Paul med seboj dogovorile, ter si poiskale in naprosile človeka, kateri bi našo domačo obrtnijo: pletenje jerbasov, ki uže po nekaterih tukajšnjih vaseh lepo napreduje, naučil fine gosposke korbiče plesti in za Savinjo poplavljeni svet z žlabtnim vrbjem zasaditi in kultivirati itd. Nadejati se je dobrega vspeha, da bode tukajšnje prebivalstvo si po mogočnosti prizadevalo, ta dobri namen izvršiti. Saj ljudje sprevidajo, da si v resnici nekateri gospodje prizadevajo, naše ljudstvo do boljšega blagostanja pripeljati. Na primer: pl. g. K. Haupt ima veliko zaslug v Savinjski dolini za povzdigo konjerejstva, ravno tako tudi pri hmeljarstvu. Kaže se že mnogo vspeha; toraj mu moramo biti jako hvaležni. Pri vsem tem bi bilo pa želeti, naj bi nam taki gospodje tudi v narodnem oziru bolj prijazni in pravični bili. Dokler tega ne bo, si ne pridobijo popolnega zaupanja in ljubezni našega slovenskega naroda. Kajti: „Le kdor ima srce, zna za

dom solze.“ — Letina nas bo letos zelo goljufala. Od začetka se je vsaka reč dobro kazala, kakor strneno žito je zraslo veliko, ter se ga še mnogo našelo, a zrna smo veliko manje dobili, nego smo se nadejali. Krompir je lep in debel zrasel, ali kaj to hasne, ker je gnjiti začel; ravno tako je s turšico, ker je neka rija nad njo prišla, in zraven tega jo še pa v nedeljo dne 23. avgusta silni vihar polomil; če ravno je malo časa trpel, pa je mnogo kvara naredil; je več kozolcev prevrnil, drevje zruval in polomil. Toraj nas bo tudi leto eden in osemdeseto goljufalo, pa vsaj Slovenci smo vajeni čakati, samo da se nam obeta boljša prihodnost, bodi si v gospodarstvenem ali političnem oziru. P. n.

Iz Celja. (Nagla smrt — šolstvo.) Pretečeno nedeljo zvečer se poda Jožef Rančigaj, posestnik iz Gotovljah najbrž vinjen, iz Celja domu; toda zaide na železnico, kder ga vlak povozi, da je siromak kmalo potem umrl. — Mestne in okoličanske šole v Celji se začnejo zaradi hudega kašlja, ki vlada med otroci, še le 1. oktobra. Gimnazija in meščanska šola se otvorite namesto 15. še le 26. septembra. — Gimnazijalno poslopje se je v počitnicah nekoliko predelalo.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Planine je pokril precej debel sneg in veje hladna sapa po deželi. Ajde še lepo kažejo. — Grabštanjčanom je toča prizanesla, hvala Bogu! Da pa svojo hvaležnost očitno pokažejo, sklenoli so sosedom po toči strašno poškodovanim Vetrinjčanom in Hodiščanom v krščanskej ljubezni prihiteti na pomoč. Nabrali so 50 korcev žita, večjidel rži, vredne 230—250 fl. ter siromakom dopeljali. Bog plati! Še jedno lepo delo hočemo navesti. Župnik domači so nekokrat omenili, da je treba novega križvega pota. Takoj je bilo kakih 300 fl. darovanih in sedaj imajo Grabštanjčanje križev pot, ki jim dela čast daleč okrog. Table so kupljene pri dunajski firmi Woerl ter so podobe jako lepo po načrtih slavnega in pobožnega, uže zaumrlega slikarja Führiha izdelane. Podpisi so pravilno — slovenski. — Blizu jezera Blačanskega stoji majhna cerkvice. Neko noč sveti v njej nenavadna luč. Okoličanje to zapazivši obkolijo cerkvico in vjamajo ptička tafa, kterege vrlo nakrešejo in potem sodniji izročijo. Kakor v št. Jakobu, tako sploh vsi Slovenci v gornjem Rožnem dolu želijo, da je v šoli slovenščina podučni jezik, a nemščina samo učni predmet. Temu mora pritrditi vsak, kateri ima še kaj zdravih možgan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Deželni zbor štajerski začel je večeraj zborovati. Največ preglavic mu delajo veliki šolski potroški in sploh prevelike deželne doklade, katerih več ladati ne moremo, posebno če še slabe letine trajajo naprej. — Kaj

bo z deželnim zborom kranjskim, to še ni znano. Vlada bi rada bila, da bi Slovenci zopet vstopili, a Slovenci se čudijo, da jih vlada tukaj išče drugod pa ne; po 2letnem čakani se dovoli v par predmetih na ljubljanskem učiteljski podučevati slovenski. To je vse! Prav pozabila pa je vlada na nas $\frac{1}{2}$ milijona broječe Slovence štajerske; kajti nedavno sta bila 2 nova deželna šolska svetovalca imenovana, profesor Kronos in ravnatelj Noe v Gradci, kojih nobeden slovenskega jezika zmožen ni, edini zastopnik cerkveni preč. g. kanonik Orožen je Slovenec. Tržaški Slovenci so v mestno svetovladstvo zopet izvolili g. dr. Bizjaka, dobil je od 143 glasov 102. Goriški, Istrijski in Dalmatinski deželni zbori so svoje delovanje završili. Narodni poslanci nečejo več v Zadru zborovati, ker so bili od Italijanov napadeni; druhal je v nje poganjala kamenje in žlaprtke; jednako je delala italijanska druhal, ko so slovanski poslanci došli v Spljet. — Goriški deželni zbor neče okrajnih zastopov. — Cesarski namestnik v Linci je baron Weber, tisti, ki je bil do znane rabuke pri Kuchelbadu češki namestnik. Od severne železnice tirjajo Čehi, da nastavi uradnikov in čuvajev češčine zmožnih. — Cesar so še na Ogerskem pri manevrih; ogerski minister Szapary hoče zopet dače pozvišati; luko ali kraj za ladije hoče vlada v Reki raztegniti in tudi magazine povečati, letos žrtvuje v to svrhu 600.000 fl. Na hrvaškem imajo silno volitevsko borbo. Ban grof Pejačević dela na vso silo, da si pribori Magjarem prijazno večino. Magjarski listi poročajo, da je baje Rusija bila na naše cesarstvo jako huda. Če je res, potem so magjarski listi to zakrivili, ki neprestano pišejo in lažejo in ščujejo zoper sicer mirnega soseda.

Vnanje države. Nemški in ruski cesar sta se sešla na morji pred Gdanskim v petek dne 9. septembra in se proti večeru podala v krasno razsvitljeno mesto. Nemški cesarjevič, Bismark, Moltke, dva ruska velika kneza in več ministrov bilo je navzočih. O čem, da so se pogovarjali, to je še tajno. Bismark kaže se jako zadovoljen. Nam se hoče zdeti, da je shod bil proti nam in našemu marširanju v Solun obrnen ter da je sedaj mir za letos na jutrovem gotov! Bavarska vlada je strogo prepovedala živino vvažati iz Avstrije. Shod katoličanov v Bonnu ob Rajnu bil je sijajen, okolo 1200 mož je se ga udeležilo. Sklenoli so vstrajno boriti se za popolno svobodo kat. Cerkve na Nemškem. — Srbski knez se poda kmalu v Petrovgrad k ruskemu carju. — V Egiptu so Angleži pouzročili punt vojaški zoper vicekralja ter hočejo turško vojsko tje spraviti, da bi tako za turškim hrbtom sami postali gospodje v preimenitnej deželi; to pa iznemiruje najboljše Francoze. — Italijani utvrdujejo steze, ki peljajo na Francosko. — Na Švicarskem je se visoka gora poplazila in zasula vso ves Elm v 3 plazih, okolo 200 ljudij je mrtvih. — Francozi imajo v

Afriki 123 bataljonov vojske pa je še premalo: zasedli so mesto Susan. Arabi so posekali precejšnje četo francosko. V Severni Ameriki vneli so se jako veliki gozdi okolo Michigana, zraven je pogorelo veliko hiš, živine in ljudij, do sedaj so jih pokopali 200, okolo 1500 rodbin je brez strehe in imetja. Vlada nabira milodarov!

Za poduk in kratek čas.

Pravda zavoljo jajc.

Trije rokodelci se napotijo po svetu iskat dela. Dolgo dolgo so že hodili po prašnati cesti, nazadnje vendar pridejo v neko ves do gostilnice. Lačni zavoljo dolgega pota in žalostni zavoljo prazne mošnje idejo vendar v gostilno, kjer si dajo skuhati dva tuceta jajc. Ko so jajca snedli in ko so zapazili, da gostilničarja ni bilo v hiši, pobrisali so jo tibo iz hiše in dalje po cesti. Na konci vasi se pa razločijo vsak po svojem potu iskat dela in sreče. Čez nekaj let postane najstariji delavec mojster in naseli se ravno v isti vasi, kjer so pred nekimi leti gostilničarja tako „nažajfali“ zavoljo obeda. Ker je imel naš mojster uže nekaj premoženja, zato ide nekega dne k gostilničarju, ter mu pove, za česa voljo je prišel. Gostilničar ga sprejme z radostjo, a kako se začudi naš mojster, ko mu pove račun, da mu je dolžen 200 gl. „Za božjo voljo, kako je to mogoče?“ vpraša ga prestrašeni mojster. „Prav lahko, tista jajca bi djal pod kokljo in bi dobil 24 kokoši. Te kokoši bi prodal in bi kupil prašiča, ktereга dobro rejenega lahko prodam za 20 gl., za 20 gl. bi kupil junčeka, za ktereга dobim v 4—5 letih 100 gl. Za 100 gl. dobim 2 mladi žrebeti, kateri ste med brati vredni v treh letih 200 gl. Ako mi tedaj platiš 200 g., sva si prijatelja, ako ne, te pa zatožim.“

Mojster se ve da tega ni mogel, ni hotel plačati. Krčmar ga tedaj toži. Ubogi mojster dobi od sodnije poziv in žalosten potoži to svojemu sosedu, kateri je bil prav premeten mož. Sosed mu reče: „veš kaj, daj mi pooblastilo, da te bodem zastopal pri sodniji; bodeš uže videl, da bo ta reč dobro iztekla.“ Kdo bi bil mojstru bolje ugodil, kakor ta sosed. Brž mu da potrebno pooblastilo, s katerim kaj moško koraka uže drugi dan naš kmetič k sodniji . . . Krčmar in sodec uže čakata od devetih do enajstih, pa še le ni bilo zatoženca pa ne pooblastnika, kateri je pridno praznil v trgu litre. Proti pol dvanajstim prikoraka uže precej korajžen naš pooblaščenec v uradnico, ter pokaže sodcu pooblastilo. „Zakaj pa pridete tako kesno?“ zadere se brkasti sodnik nad kmetom. „Ej, ne zamerite,“ odvrne poblevno naš kmetič. „Danes je ravno petek in luna se je spremenila, to kaže, da je zdaj ravno pravi čas, bob saditi. Nesreča pa je nanesla ravno tako, da

se je od devetih do desetih kupal, da je postal bolj mehkejši za setvo; in dve uri imam pa do sem zadosta hoda. Glejte, kakšno blato je!“ ter pokaže na svoje črevlje. „No, kateri nore pa je tebi to povedal, da se za setev bob kuha, nas češ tudi ti za noreca imeti,“ prekine mu krčmar besedo. „Kateri nore pa je Vam to povedal, da se iz skuhanih jaje kokoši valijo, za česar voljo Vi tožite mojega soseda za 200 gl.?“ Sodnik je čudno gledal, ko je slišal od kuhanega boba in kuhanih jaje, ter je vprašal, kaj to pomeni? Zdaj mu naš kmet razloži to reč od kraja do konca, in sodba se je sklenola tako, da je oštarjaš s povešenima uhami in dolgim nosom domov šel.

Božič.

Smešnica 37. Nekemu vojaku je krogla v vojni obe nogi odbila. „No, kaj sem le mislil,“ zavpije ranjeni, „da sem se tako spozabil,? stokrat sem dušo in telo Bogu priporočil, na te uboge noge pa sem popolnoma pozabil.“

J. Jamički.

Razne stvari.

(Blagorod. g. baron Goedelnu) svojemu državnemu poslancu bodi najiskrenejša zahvala, ker nam je po toči poškodovanim kar hitro izprosil podpore pri svitem cesarju. Anton Slatinšek, župnik pri sv. Jugerti na Pohorju, Val. Kangljar, župan, Jernej Gradišnik, župan. Bog živi cesarja, hvala in slava poslancu baronu Goedelnu!

(Javno zahvalo) naprilsrečnejše izreka Milostljivemu knezu in škofu za 40 fl. in grafu Lilienthalu za 100 fl. darovanih Poljskim pogorelcem Dav. Kragl, župnik.

(Novo šolsko leto) se počenja na štajerski deželni spodnji gimnaziji Ptujski 16. t. m. Upisovali se bodo učenci 14. in 15. t. m. pred poldnem od 8.—12. ure. Ker se morajo učiti risanja vsi učenci, bode gotovo dobro za vse one, kateri se hočejo izobraziti v tej stroki poleg drugih, ktere uči navadno gimnazija.

(G. M. Nerath) dosedajni okrajni šolski nadzornik za okraj Celje, Konjice, Šmarije Kozje in Sevnico baje ne bode več nadzornik.

(Od sv. Trojice v Slov. Goricah) se nam piše, da je č. o. Bruno Jesih zaradi bolehavosti in svoje visoke starosti se odpovedal župniji ter podal v Gradec. Želimo, da nam nekdo brž njegovo trupalno delovanje ondi popiše. Njegov naslednik je č. o. Gelazij Rojko.

(Iz Šoštanja) se nam poroča, da je 24. aug. t. l. slov. graški okrajni glavar prišel v št. Mihel pregledovat župnih matic ter da je voljen pri vseh župnijah jednako storiti.

(Šolsko blago po znižani ceni.) Priporočujem svoje pisanke po 1.15 gld. — na debelo, z zemljevidi in brez njih), risanke (po 3 gld., manjšega formata po 2.50), domovino-slovje (po 8 kr.), zgodovino po 10 kr., zemljepis brez podob (10 kr.),

s podobami (26 kr.), geometrijo (24 kr.), malo fiziko (23 kr.), gospodinjstvo (30 kr.), prirodopis (56 kr.), fiziko in kemijo (60 kr.), prvi poduk (60 kr.)

J. Lapajne

v Krškem (Gurkfeld, Krain.)

(Iz Skal) se nam poroča o nesreči na sejmu v Velenji 24. aug. t. l. kako je bil eden fantov ubit, drugemu je uho odsekano. Obadva sta si bila brata Pirnatova ali Poljakova iz Skal. Dopisnik zagovarja fante in očita žandarjem naglico. Vendar počakajmo, da sodnija vse preišče in razsodi!

(Na Pragerskem) je fantič pri železnici izkopal več kakor 200 angleških zlatov, po 10, 50, 100 fl. vrednih; delavci so se jih polastili, dobro jedli in pili, dokler ni sodnija zmes stopila. Brščas je posestnik onih zlatov bil ubit.

(Lav. duhovščino v Mariboru) letos popravljajo, do začetka oktobra bo vse dodelano. Novih bogoslovcev štejemo do sedaj 10.

(Vojniški fantje), ki so 8. t. m. šli skoz Stranice na mlatev, so v neki oštariji vojaku na odpustu, ki je že zdavno zdrabžo ž njimi imel, dasi jih po imenu še ne pozna, trebuh prerezali. Fant je bil znan ravsar in ljudstvo sodi: kar je iskal, je dobil. Sreča za-nj, da je sv. zakramente prejel. To je šiba za oskrunjevanje Bogu posvečenih dni.

(Sole v Celji vse:) gimnazijske, meščanske, ljudske mestne in okolične se začnejo še le 1. oktobra t. l.; prve, ker še zidarska dela v gimnazijskem poslopju niso dovršena, vse pa, ker po naznanilu mestnega zdravnika in vseh drugih doktorjev v mestu in okolici še zmiraj med otroci hudi kašelj (Keuchbusten) razsaja. Vpisovanje se vrši 29. in 30. septembra.

(V Brežice) je od ministerstva odposlan ministrijski svetovalec plem. Pretis, da ogleda po trtni uši ugonobljene vinograde in poizvé, kaj se je storilo v uničenje tega mrčesa.

(V Lazah na Pesnici) je pogorel posestnik Janez Roj; škoda znaša 1000 gl.

(Arveška hranilnica) plačuje od 1. jan. 1882 naprej samo 4% obrestij a jemlje 5%.

(Novi cementirovalni urad) je nastavljen v Šmariji.

(Darovalo 50 fl.) je mariborsko planinsko društvo za stavljenje hišice pod Ojstrico na Koračici.

(Pse zaprte) imeti morajo v Ormožkem okraju cele 3 mesece, ker je se prikazal stekel pes.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Koren Matija mlj. 40 g. ustn. in letn. doplačal; Vraz Jož. 2 gl., Naprudnik 2 gl., Beljšak (za l. 1880) 1 gl.

(Dražbe) 22. sept. Jan. Kolar v Dobrenji 2897 fl., Andrej Gep v Sp. Jakobskem dolu 18151 fl. 23. sept. Luka Jerebinšek v Slatini 2350 fl., Anton Križan pri sv. Mohorji 1430 fl., Urša Besar 959 fl. v Kozjem, Sil. Šalk v Sevnici 640 fl.

Loterijne številke:

V Gradci 10. septem. 1881: 16, 30, 5, 64, 1.
Na Dunaji " " 47, 24, 46, 72, 40.
Prihodnje srečkanje: 24. septembra 1881.

Najnovější kurzi na Dunaji.

Papirna renta 76.30 — Srebrna renta 77.25 — Zlata renta 93.60 — Akcije narodne banke 833. — — Kreditne akcije 347. — 20 Napoleon 9.36 — Ces. kr. cekini 5.57 —

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	
Maribor . . .	8 80	6 30	4 60	3 10	5 60	5 70	5 90						
Ptuj . . .	8 30	6 —	5 10	3 —	5 40	—	8 90						
Gradec . . .	9 32	6 28	4 87	3 50	5 51	—	5 50						
Celovec . . .	9 75	6 57	5 34	3 37	5 43	—	7						
Ljubljana . .	9 93	6 8	4 47	3 20	5 71	5 60	5 90						
Varaždin . . .	8 60	6 75	5 20	3 —	4 80	6 50	4 80						
Dunaj } Pešt } 100 Klg.	13 26	10 17	10 33	7 72	7 45	8 85	— 20						
	13 —	9 —	6 70	8 10	7 20	6 82	6 30						

Važno za kmetovalce!

Pomoček zoper žitni snet.

Zoper snet pri pšenici, ovsu, ječmeni, koruzi in vsem semenstvu, katero ta bolezen napada, najboljše, ker najgotovješe, pomaga

N. Dupuy-jeva strojnica ali lug.

Slavno c. k. ogersko ministerstvo je kmetovalcem ovo strojnico priporočilo najnujnejše pa tudi na gospodarstvenej razstavi v št. Pöltenu na Spodnjem Avstrijskem bila odlikovana s srebrno svetinjo. Kako se ravna ž njo, to razlaga natačno tiskani poduk, kateri je priložen vsakšnemu paketu. Sploh je pa ravnanje prav lebko. Jeden paket zadostuje za 200 litrov semena ter velja samo **30 kr.** Dobiti ga je v zalogah po vsej avstro-ogerskej državi.

3-6

N. Dupuy

na Dunaji (Wien, VI., Windmühlgasse 35).

Založeno imajo ovo robo:

V Celji g. Janež, v Mariboru g. M. Berdajs, v Ptuj g. Andrej Jurha, v Lipnici g. B. Seredinski, v Arnauži g. Teodor Egger, v Slov. Bistrici g. Stiger in sin.

Važno za kmetovalce!

Naznanilo.

Poduk v cerkvenem petji, koralu, glasbi, sosebno orglarstvu in gloslih se deli fantom za to sposobnim in spretnim pod prav ugodnimi pogoji. Zamoglo se bo nekterim tudi stanovanje in hrana preskrbeti. Poduk se začne s prvim oktobrom t. l. pri Franci Šef, organistu na Rečici blizo Mozirja, pri katerem se za to zanimajoči naj oglašijo. S vsem spoštovanjem

France Šef,

organist.

3-3

Imam na prodaj vsake sorte žganja in Rosoglie od 28 kr. liter naprej. Kdor 5 litrov skupaj kupi, dobi še cenejše.

Tudi vzamem pridnega fanta za učenca.

Celje 10. avgusta 1881.

4-4

France Kapus.

Vino Ptujsko

2-6

izvrstno dobro prodaja

lansko . . . za fl. 38—42 polovnjak

starino . . . za fl. 40—50

Rajmund Sadnik na Ptuj (Pettau).

Nove bukve so prišle ravnokar na svetlo z imenom:

„Lurška mati Božja.“

Preložene so iz francoskega po g. Henriku Lasserre. V njih je popisano, kako se je mati Božja prikazovala v Lurdu pred nekoliko leti, in kako so se potem godili in se še godé čudeži. — Veljajo mehko vezane 1 fl., v polplatnu 1 fl. 20 kr., v polusnji 1 fl. 25 kr., in vse v platnu 1 fl. 40 kr. Po pošti 10 kr. več. Kdor vzame 10 iztisov, jih dobi poštnine prosto.

Prodaja jih prelagatelj Franjo Marešič, kaplan v Šentvidu nad Ljubljano in katoliška bukvarna v Ljubljani.

6-6

1—2

Oznanilo.

Z dovoljenjem slavnega c. kr. deželnega šolskega sveta se začne šola za šolsko leto 1881/82 na c. kr. gimnaziji v Celji 1. oktobra. Učenci se sprejemajo 28., 29. in 30. septembra od 9—12. ure predpoldne v ravnateljevi pisarni; sprejemna skušnja za učence prvega razreda bo 1. oktobra, za učence drugih razredov pa kakor tudi ponavljavne skušnje bodo 30. septembra. Vse druge določbe se razvidijo iz oznanila v šolskem poslopij.

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo v Celji,
13. septembra 1881.

Dobro plačo dobi,

kdor v Goličev grad pri Konjicah prižene nazaj velikega, lepega, črnega psa, kratke dlake z belo liso na prsih. Čuje na besedo: „Lord“. Ta pes se je nekam zaletel pa ga ni nazaj. Kdor ga spravi domov, dobi lepo plačo za trud in hrauo, katero je psovi zdaval.

Goličev grad pri Konjicah.

L. Kunde.

1—2

Poljski gips ali mavec

100 kilo za fl. 2.50 priporoča

M. Berdajs
v Mariboru.

Dr. zdravilstva F. Terč,

stanuje od 19. avgusta t. l. naprej v **Tegetthofovej** (graskej) ulici v Mariboru, nasproti slovenskej cerkvi, hiš. šte. 3., stopnica na levo, v I. nadstropji, ter sprejema obiskovalce kakor do sedaj, od 7—8 ure dopoldne in od 1—2 ure popoldne.

3—3

Posestvo na prodaj

je v št. Rupretu imenovano pri Jug-u, v Savinjski dolini, pri katerem je dobro obdelanih njiv, travnikov in sadunosni vrt, skupaj okoli 8 oralov. Poslopje, kakor hiša pod njo klet, marof, kozole in svinjski hlevi so v prav dobrem stanu. — Zavaljo lepe in zdrave lege, kakor tudi samostojnega poslopja in bližine cerkve, se častitim gosp. duhovnikom v pokoji posebno priporočuje.

Natančnejše pogoje pové lastnik

J. Janežič

1—4

v Grižah, pošta Žavec (Sachsenfeld).

Dunajsko zavarovalno društvo na Dunaji.

Poroštvenska zaloga:

goldinarjev 4,500.000 av. velj.

„Dunajsko zavarovalno društvo“ zavaruje
zastonj v prvem leti,

če kdo **na 6 let** da zavarovati:

hiše, gospodarska poslopja; pri takšnih zavarovanjih prične vplačanje še le v 2. leti in se završuje potem v 5letnih rokih.

Generalni zastopnik v Gradci

G. MICORI

v gosposkej ulici šte. 10.

3—12